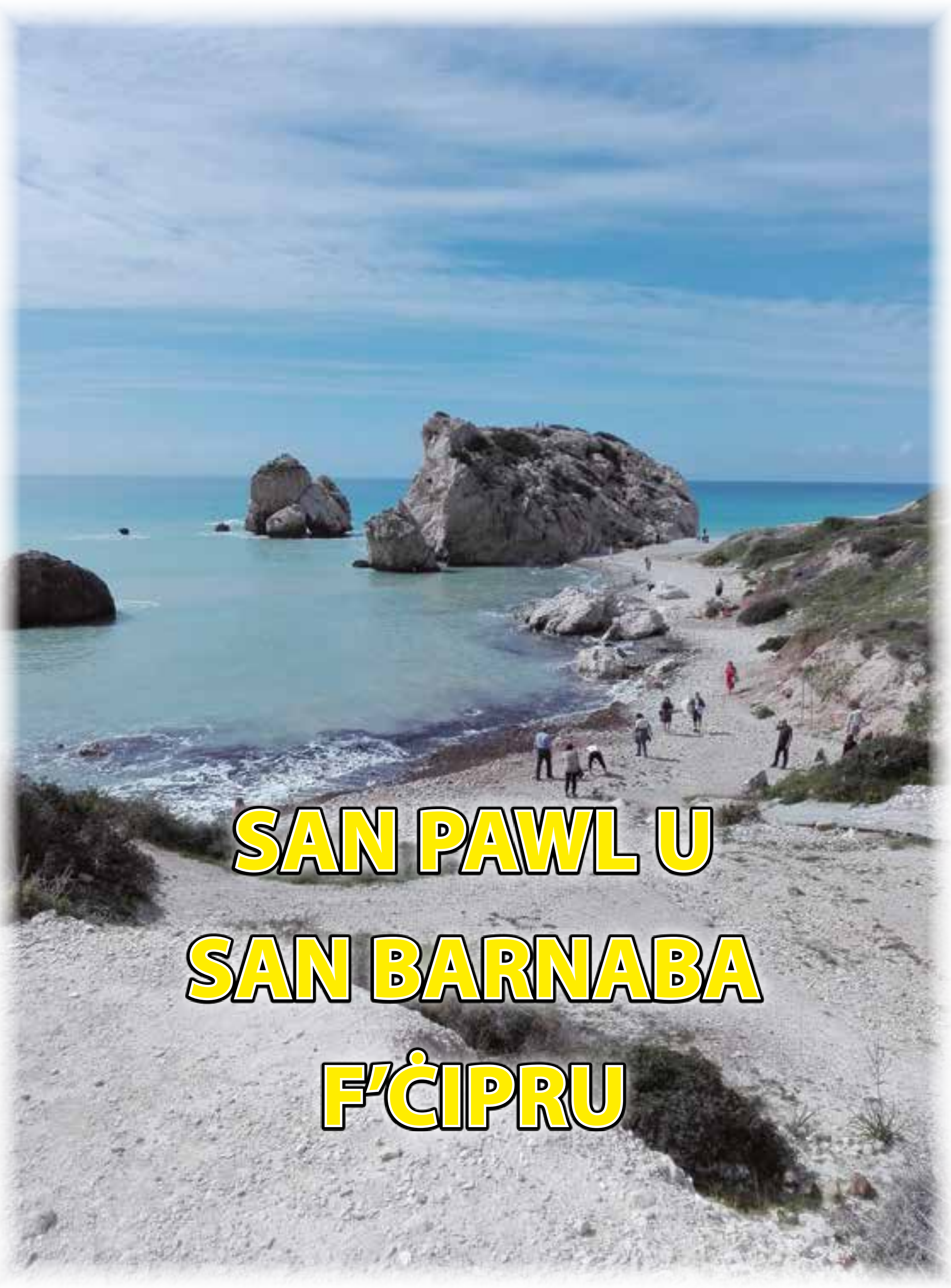

SAN PAWL U SAN BARNABA F'ĊIPRU

Noel Muscat ofm

Il-gżira ta' Ċipru tiftaħar li hi Knisja appostolika. U dan bir-raġun. Fil-Ktieb tal-Atti tal-Appostli Ċipru tissemma aktar minn darba bħala gżira li fiha ħadmu l-appostli. Fosthom insibu tnejn li kienu evanġelizzaturi tal-gżira b'mod speċjali. Dawn huma San Pawl u San Barnaba. Kienu dawn iż-żewġ appostli li qiegħdu l-bażi tal-fidi nisranija f'din il-gżira,

speċjalment waqt l-ewwel vjaġġ missjunarju li kienu għamlu flimkien fis-sena 44 W.K. Ir-rakkont tal-bidu ta' dan il-vjaġġ, li beda proprju minn Ċipru, insibuh fil-Ktieb tal-Atti tal-Appostli 13,1-14.

Ir-rakkont ta' Atti 13,1-14

"Fil-Knisja ta' Antjokja kien hemm xi profeti u għalliema: Barnaba, Xmun li jgħidulu Niger, Luċju minn Ċireni, Manahen li kien trabba ma' Erodi t-tetrarka, u Sawl. Darba, waqt li kienu qegħdin iqimu lill-Mulej u jsumu, l-Ispirtu s-Santu qalilhom: 'Agħżluli malajr lil Barnaba u lil Sawl għax-xogħol li għalih sejjaħtilhom.' Imbagħad, wara li samu u talbu, qiegħdu idejhom fuqhom u bagħtuhom.

Għalhekk huma, mibgħuta mill-Ispirtu s-Santu, niżlu Selewkja, u minn hemm telqu bil-baħar għal Ċipru. Meta waslu Salamina, bdew ixandru l-kelma ta' Alla fis-sinagogi tal-Lhud. Kellhom magħhom lil Ġwanni jgħinhom. Qasmu l-gżira kollha sa Pafos. Hawnhekk iltaqgħu ma' wieħed Lhudi, jismu Barjesu, saħħar u profeta falz, li kien mal-prokonslu Serġju Pawlu. Dan, raġel mogħni bid-dehen, bagħat għal Barnaba u għal Sawl u ried jisma' minn għandhom il-kelma ta' Alla. Iżda Elima s-saħħar - għax hekk ifisser ismu - waqfilhom u beda jfittex li jbiegħed lill-prokonslu mill-fidi. Mbagħad Sawl, li jismu wkoll Pawlu, mimli bl-Ispirtu s-Santu, waħħal għajnejh fih u qallu: 'Ja bniedem mimli b'kull qerq u ħażen, bin ix-xitan u għadu ta' kull ma hu sewwa, qatt m'int se tieqaf tgħawweġ

San Pawl

it-triqat dritti tal-Mulej? Imma issa, ara, id il-Mulej se tilħqek: int tagħma, u għal xi żmien ma tarax id-dawl tax-xemx.' Minnufih waqa' fuqu ċpar u dlam, u beda jdur u jfittex lil min imexxih minn idejh. X'ħin il-prokonslu ra x'ġara, emmen u baqa' mistagħġeb bit-tagħlim tal-Mulej.

Pawlu u sħabu telqu bil-baħar minn Pafos u waslu Perġe fil-Pamfilja. Hawn Ġwanni ħallihom u reġa' lura lejn Ġerusalemm. Minn Perġe baqgħu sejrin sa ma waslu f'Antjokja tal-Pisidja."

Il-bidu tal-missjoni ta' Pawl u Barnaba

San Barnaba

L-Atti tal-Appostli 11,19-26 jirrakkontaw kif il-fidi Kristjana xxandret fost il-pagani u mhux biss fost il-Lhud, u dan fil-belt metropoli ta' Antjokja fis-Sirja, li saret waħda mill-aktar ċentri importanti għat-tixrid tal-Evanġelju. F'din il-ħidma ta' evanġelizzazzjoni kienu strumentali d-dixxipli li emmnu li kienu ġew mill-gżira ta' Ċipru, fosthom Barnaba:

"Dawk li kienu xterdu minħabba l-persekuzzjoni li kienet qamet minħabba Stiefnu waslu sal-Feniċja, sa Ċipru u sa Antjokja, u ma kienu jxandru l-kelma lil ħadd ħlief lil-Lhud biss. Imma xi wħud minnhom kienu minn Ċipru u minn Ċireni, u dawn, meta ġew Antjokja, bdew ikellmu wkoll lill-Griegi u jxandrulhom l-Evanġelju tal-Mulej Ġesù. U id il-Mulej kienet magħhom u kbir kien il-għadd ta' dawk li emmnu u daru lejn il-Mulej. L-aħbar ta' dan waslet f'widnejn il-Knisja ta' Ġerusalemm, u għalhekk bagħtu lil Barnaba sa Antjokja. Meta dan wasal u ra l-grazzja ta' Alla, feraħ u beda jħeġġiġhom biex jibqgħu b'rieda sħiħa magħqudin fil-Mulej. Għax hu kien raġel tajjeb, mimli bl-Ispirtu s-Santu u bil-fidi. U ġemgħa kbira ta' nies ingħaqdet mal-Mulej. Mbagħad hu telaq lejn Tarsu jfittex lil Sawl, u, meta sabu, ħadu Antjokja. Għaddew sena sħiħa flimkien fil-knisja, u għallmu kotra kbira ta' nies. Kien f'Antjokja li d-dixxipli għall-ewwel darba sejħulhom Kristjani."

Din hi deskrizzjoni mill-isbaħ tal-bidu tal-komunità Kristjana ta' Antjokja, li ma kinitx magħmula biss minn Lhud-Kristjani imma wkoll minn Ġentili-Kristjani, jiġifieri minn Kristjani li kienu kkonvertew mir-reliġjon pagana. Din l-evanġelizzazzjoni fost il-pagani kienet inizjattiva spontanja ta' dixxipli li kienu ġejjin minn Ċipru u minn Ċirene, jiġifieri minn postijiet li fihom

il-Lhud kienu minoranza fost maġġoranza pagana. U kien proprju dan li wassal lill-Appostli f'Ġerusalemm biex jibagħtu f'Antjokja lil Barnaba, li kien levita Lhudi li kkonverta u kien proprju Ċiprijota. Fil-fatt l-Atti tal-Appostli jirrakkontaw il-konverżjoni ta' Barnaba fil-bidunett tal-Knisja ta' Ġerusalemm. Fl-ewwel sommarju dwar il-komunità tad-dixxipli f'Ġerusalemm, San Luqa hekk jiddeskrivi l-vokazzjoni ta' Barnaba f'Atti 4,32-37:

"Il-kotra kbira ta' dawk li emmnu kienu qalb waħda u ruħ waħda. Ħadd minnhom ma kien jgħid li l-ġid li kellu kien tiegħu, iżda kellhom kollox flimkien. B'qawwa kbira l-appostli kienu jagħtu xhieda tal-qawmien tal-Mulej Ġesù, u kulħadd kien iġibhom ħafna. Ħadd minnhom ma kien jonqsu xejn; għax kull min kellu oqsma jew djar kien ibigħhom, u l-flus li jdaħħal minnhom kien imur iqegħedhom f'riġlejn l-appostli. Mbagħad kien jitqassam kollox skont il-ħtieġa ta' kull wieħed. Hekk għamel il-levita Ġużeppi, minn Ċipru, li l-appostli kienu jsejħulu Barnaba, jiġifieri bin il-faraġ; dan kellu għalqa, biegħha, u l-flus li daħħal minnha mar iqegħedhom f'riġlejn l-appostli."

Din is-silta turina l-importanza ta' Barnaba fil-bidunett tax-xandir tal-Evanġelju fost il-pagani. Fil-fatt, f'din il-fażi tat-tixrid tal-bxara t-tajba, Barnaba jidher dejjem bħala l-kbir ħdejn Sawl, li jidħol fix-xena bħala protagonista proprju f'Ċipru. Barnaba kellu isem li jfisser "bin il-faraġ," u jiġi deskritt bħala levita minn Ċipru u raġel "mimli bl-Ispirtu s-Santu u l-fidi." Il-vokazzjoni tiegħu tidher ċara fil-kuntest tat-tqassim tal-ġid tal-ewwel komunità Kristjana f'Ġerusalemm. Barnaba għamel dak li spontanjament kienu jagħmlu l-ewwel Kristjani. Qassam id-dħul mill-bejgħ tal-proprjetà tiegħu u mar iqiegħdu f'riġlejn l-Appostli biex jitqassam lill-fqar. Minn dan il-ġest nifhmu kemm Barnaba kien sar tassew dixxiplu tal-Mulej Ġesù, fuq il-mudell evanġeliku tas-sejħa tal-Appostli u tas-72 dixxipli li Ġesù bagħathom jippridkaw mingħajr ma jkollhom proprjetà.

Il-fatt li Barnaba kien ġej minn Ċipru qiegħdu f'vantaġġ uniku biex imur jara b'għajnejh x'kien qiegħed jiġri fil-Knisja ta' Antjokja. Għalkemm kien Lhudi, anzi kien levita, u naturalment kellu rabta speċjali mal-kult tat-tempju ta' Ġerusalemm, u kien

Ġewwa l-Knisja ta' Pafos

Pawlu u Barnaba ġewwa Listra

proprju hemmhekk li kkonverta għal Kristu wara li sema' l-Appostli, hu kien ukoll ġej minn gżira pagana. Ċipru kienet gżira li fiha l-Lhud kienu numerużi, billi tinsab qrib ħafna tal-Palestina u l-Libanu, imma fl-istess ħin kienet gżira ta' kultura Ellenika, jew Griega, u kienet ukoll maħkuma mir-Rumani. Għaldaqstant iċ-Ċiprijoti kienu mħalltin u kienu mdorrijin jgħixu bħala soċjetà kosmopolita. Kien għalhekk li l-Appostli minn Ġerusalemm iddeċidew li jibagħtu lil Barnaba sa Antjokja, biex jara b'għajnejh u jagħmel valutazzjoni tal-ħidma missjunarja spontanja ta' dawn id-dixxipli anonimi minn Ċipru u Ċireni li bdew jippridkaw lill-pagani u jikkonvertuhom. Ma ninsewx li, fil-Knisja tal-bidu, kien hemm tensjoni qawwija bejn il-Lhud-Kristjani u l-Ġentili-Kristjani. Għandna eżempji biżżejjed fil-każ tal-konverżjoni ta' Kornelju ċ-ċenturjun wara l-predikazzjoni ta' Pietru, u fil-każ tal-hekk imsejjaħ "konċilju" ta' Ġerusalemm li ddiskuta proprju l-problema tal-pagani mhux ċirkonċiżi li saru Kristjani. Pawlu wkoll kellu jitkellem dwar din il-problema fl-Ittra lill-Galatin, problema li saħansitra wasslitu biex jidħol f'konfront ma' Pietru u biex jiddispjaċih li anke Barnaba beda jċedi lil dan il-grupp ta' Lhud-Kristjani li kienu marbutin ma' Ġakbu, l-ewwel "isqof" ta' Ġerusalemm, u li kienu jirrappreżentaw il-parti l-aktar konservattiva tal-Knisja tal-bidu, marbuta mat-tradizzjonijiet Lhud.

Kien għalhekk li Barnaba mar Antjokja. Imma meta ra b'għajnejh kemm l-id ta' Alla kienet qed taħdem fost il-pagani konvertiti, iddeċieda li jsejjaħ lil Sawl biex jgħinu f'din il-ħidma. Sawl kien jinsab Tarsu fiċ-Ċiliċja. Hu stess jirrakkonta x'kien ġara wara l-konverżjoni tiegħu, meta jikteb lill-Galatin 1, 15-23:

"Imma meta Dak li għażilni sa minn ġuf ommi, u li sejjaħli permezz tal-grazzja tiegħu, għoġbu jirrivelali lil Ibnu biex inħabbru fost il-ġnus, minnufih, bla ma qgħadt infittex li nieħu parir mingħand bnedmin tad-demm u l-laħam, bla ma tlajt Ġerusalemm għand dawk li kienu appostli qabli, jien mort fl-Għarabja, u mbagħad erġajt lura lejn Damasku. Imbagħad, tliet snin wara, tlajt Ġerusalemm inżur lil Kefa, u bqajt miegħu ħmistax-il ġurnata; mill-appostli l-oħra ma rajt lil ħadd; iżda rajt lil Ġakbu, ħu l-Mulej. F'dan li qiegħed niktbilkom, nixhed quddiem Alla, minix nigdeb. Mbagħad mort fl-inħawi tas-Sirja u taċ-Ċiliċja. Il-knejjes ta' Kristu fil-Lhudija kienu għadhom qatt ma raw wiċċi: kienu semgħu biss in-nies jgħidu li: 'dak li darba kien jippersegwitana, issa qiegħed ixandar il-fidi li darba hu ried jeqred;' u huma faħħru lil Alla minħabba fija."

Kien proprju meta Sawl kien jinsab fiċ-Ċiliċja, proprju fil-belt li fiha twieled, Tarsu, li Barnaba ġie jfittxu u niżżlu miegħu fil-belt ta' Antjokja biex jgħinu fl-evanġelizzazzjoni tal-pagani. Għal sena sħiħa ħadmu flimkien. Anzi, nistgħu ngħidu li Sawl kien sottomess għal Barnaba f'din il-ħidma, hekk li saru kollaboraturi kbar. Kien proprju f'dawn iċ-ċirkostanzi li huma jiġu magħżulin biex, flimkien, imorru fuq vjaġġ missjunarju fost il-pagani, li kellu jeħodhom biex jevanġelizzaw flimkien il-gżira ta' Ċipru u mbagħad ir-reġjuni tal-altipjan tal-Anatolja fit-Turkija (Perge, Antjokja ta' Pisidja, Ikonju, Listra u Derbe). Ninnutaw li l-veru protagonista tal-missjoni hu l-Ispirtu s-Santu, li jitkellem fil-komunità u permezz tal-komunità tal-profeti u għalliema li jqiegħdu idejhom fuq Barnaba u Sawl bħala sinjal ta' komunjoni fil-missjoni li għaliha ġew mibgħuta. Barnaba ħa miegħu lil kuġinuh, Ġwanni Marku (l-evanġelista San Mark) f'din il-missjoni. Nafu li Ġwanni Marku kien kuġin ta' Barnaba minn Kolossin 4,10: "Isellmilkom Aristarku, fil-ħabs miegħi, u Marku, il-kuġin ta' Barnaba." Imwieled f'Ġerusalemm, skont it-tradizzjoni kien bin Marija u kien joqgħod Ġerusalemm, tant li Pietru, wara li nħeles mirakolożament mill-ħabs, mar fid-dar tagħhom fejn kienet miġbura l-komunità tad-dixxipli jitolbu għalih: "Meta għaraf x'kien ġara, (Pietru) telaq lejn id-dar ta' Marija, omm Ġwanni Marku. Kien hemm ħafna miġbura jitolbu flimkien" (Atti 12,12). Sal-lum il-ġurnata għadha tiġi indikata d-dar ta' Marija, omm

Knisja tal-Qabar ta' San Barnaba, Salamis, Ċipru

Ġwanni Marku, fil-knisja ta' San Mark tas-Sirjani Ortodossi, qrib il-kwartier Armen ta' Ġerusalemm.

Barnaba u Sawl f'Ċipru

Huma telqu minn Antjokja u niżlu fil-port ta' Selewkja (illum Çevlik ħdejn Samandak fit-Turkija). Minn hemm huma baħħru fid-direzzjoni tal-lbiċ lejn il-gżira ta' Ċipru. Fil-fatt, id-distanza bejn il-ponta ta' Ċipru hekk imsejħa *Apostolos Andreas* u l-kosta tas-Sirja hi distanza relattivament żgħira (madwar 80 kilometru). Komplew ibaħħru tul ir-ras irqieqa ta' Ċipru hekk imsejħa Penisola ta' Karpasia fuq ix-xaqliba tan-nofsinhar, sa ma waslu fil-port u l-belt prinċipal tal-kosta orjentali ta' Ċipru ta' dak iż-żmien, il-belt ta' Salamina, jew Salamis. Illum hemm il-fdalijiet ta' din il-belt Griega, xi 6 kilometri 'l fuq minn Famagusta, fil-parti ta' Ċipru li hi okkupata mit-Turkija (ir-Repubblika Torka ta' Ċipru tat-Tramuntana).

Sal-lum il-ġurnata, ftit distanza 'l ġewwa minn Salamina hemm knisja Griega Ortodossa li fiha hemm il-qabar ta' l-Appostlu San Barnaba. Din hi knisja orjentali li għandha żewġ koppli u li taħtha hemm il-kripta fejn hu midfun dan l-Appostlu, li hu meqjus bħala l-patrun ta' Ċipru. Mal-knisja hemm ukoll monasteru Grieg Ortodoss, li llum ma hemmx fih monaċi billi din il-parti ta' Ċipru ġiet okkupata mit-Turkija. Flok il-monasteru hemm mużew ta' oġġetti artistiċi Ċiprijoti li jmorru lura għas-seklu 7. Skont tradizzjoni lokali Barnaba kien spiċċa jevanġelizza Ċipru wara li nfired minn San Pawl, u ġie mmartirizzat mil-Lhud billi ġie mħaġġar fis-sena 61. Ġie midfun f'Salamina fil-moħbi minn kuġinuh Ġwanni Marku, sakemm fis-sena 480 l-Isqof ta' Constantia (Salamis) Anthemios sab il-fdalijiet tiegħu li kellhom fuqhom Vanġelu fil-verżjoni ta' San Mattew. Anthemios ippreżenta dan il-manuskritt tal-Vanġelu lill-Imperatur Biżantin Zeno f'Kostantinopli, u rċieva mingħandu l-privileġġ li jkun arċisqof u li l-Knisja ta' Ċipru tkun indipendenti mis-sede Partrijarkali ta' Antjokja. Dan il-qabar hu llum ċentru ta' devozzjoni mill-Knisja Griega Ortodossa awtoċefala ta' Ċipru, u diversi pellegrini jżuruh.

Barnaba u Sawl, meta kienu Salamina, ippridkaw il-Vanġelu fis-sinagogi tal-Lhud. Nafu li dan kien il-metodu li Pawlu kien

Il-Qabar ta' San Barnaba

Elimas is-saħħar jitlef id-dawl

juża fil-vjaġġi missjunarji tiegħu. Kien l-ewwel idur fuq in-nies ta' ġensu u jippridkalhom lil Kristu. Meta dawn, kif kien jiġri ta' spiss, kienu jiċħdu l-messaġġ tal-Vanġelu, allura Pawlu kien idur ukoll fuq il-pagani u jippridkalhom. Ir-rakkont ta' Luqa ma għandux dettalji dwar il-waqfa taż-żewġ Appostli Barnaba u Sawlu f'Ċipru. L-Atti jgħidulna biss li "qasmu l-gżira kollha sa Pafos." Pafos hi l-port prinċipali fuq il-kosta tal-punent ta' Ċipru. Mela Barnaba u Sawlu qasmu Ċipru kollu. X'aktarx li għaddew tul il-kosta tan-nofsinhar tal-gżira. Biex jaslu minn Salamina sa Pafos kellhom bilfors jgħaddu minn belt oħra importanti, Kition, illum Larnaca. Kition kienet magħrufa bl-isem Latin ta' Citium, u kienet belt-stat li nbniet fis-seklu 13 q.K. Baqgħet famuża għax fiha twieled Zenon ta' Citium fis-sena 334 q.K. Dan kien il-fundatur tal-iskola Stoica ta' filosofija f'Ateni. Illum Kition għadha teżisti fil-fdalijiet arkeoloġiċi li hemm fil-belt moderna ta' Larnaca. Minn hemm Barnaba u Sawl komplew triqthom tul il-kosta fid-direzzjoni tal-belt moderna ta' Limassol. Ftit kilometri lejn il-punent ta' Limassol hemm fdalijiet ta' belt oħra importanti Griega, Kurion, bil-Latin Curium, belt-stat importanti fil-kosta tal-lbiċ ta' Ċipru. L-akropoli ta' Kurion, xi 1.3 km bogħod minn Episkopi, għadha tidher fuq promontorju li jixref fuq il-baħar tal-bajja ta' Episkopi. Għalkemm l-Atti ma jsemmux lil Kition u lil Kurion, ma hemmx dubju li Sawl u Barnaba waqfu f'dawn il-bliet importanti biex jevanġelizzaw, għax bilfors kellhom jgħaddu minnhom biex jaqsmu l-gżira ta' Ċipru mil-lvant għall-punent.

Fl-aħħar waslu fid-destinazzjoni finali tagħhom fuq il-gżira, il-belt u port ta' Pafos, fuq il-kosta tal-punent ta' Ċipru. Hu f'Pafos li Luqa jieqaf biex jirrakkonta fatt importanti li iddetermina

r-rwol ta' Sawl fil-missjoni li kien qiegħed jaqsam ma' Barnaba. Pafos kienet waħda mill-eqdem bliet ta' Ċipru. Kienet abitata sa minn żminijiet Neolitiċi. L-isem tagħha fl-antikità kien Kouklia. Il-belt kienet iċ-ċentru tal-kult pagan lejn l-alla Afrodite, l-alla mara Griega tal-imħabba u l-fertilità. Il-Griegi kienu jemmnu li Afrodite twieldet fil-baħar qrib Pafos, u sal-lum it-turisti jintwerew blata msejħa appuntu l-Blata ta' Afrodite, fuq il-kosta bejn Limassol u Pafos moderna, li timmarka l-post tat-twelid ta' din l-alla femminili.

F'Pafos Sawlu sab lill-Prokonslu Ruman, Lucius Sergius Paulus, li kien Prokonslu ta' Ċipru fi żmien l-Imperatur Claudius. Pafos, mela, kienet il-belt prinċipali ta' Ċipru, minħabba l-fatt li kienet port importanti li wieħed kien isibu malli jersaq lejn il-gżira mill-punent. Il-quċċata tal-ħidma ta' evanġelizzazzjoni ta' Barnaba u Sawl tidher meta saħansitra l-Prokonslu bagħat għalihom u ried jisma' minn fommhom l-aħbar it-tajba tal-Vanġelu. Dan il-fatt juri li l-missjoni ta' Barnaba u Sawl kienet waħda pubblika u intensa, li ma kinitx biss ristretta għal-Lhud li kienu jgħixu f'Ċipru, imma li kienet ukoll indirizzata lejn il-pagani. Kien proprju quddiem Serġju Pawlu li jseħħ il-fatt li jimmarka l-awtorità ta' Sawl-Pawlu darba għal dejjem fil-missjoni tax-xandir tal-Vanġelu.

Fost is-segwaċi tal-Prokonslu niltaqgħu ma' figura ta' raġel jismu Barjesu, jew ukoll Elimas, li Luqa

Knisja ta' Agia Kyriaki Chrysopolitissa, Pafos

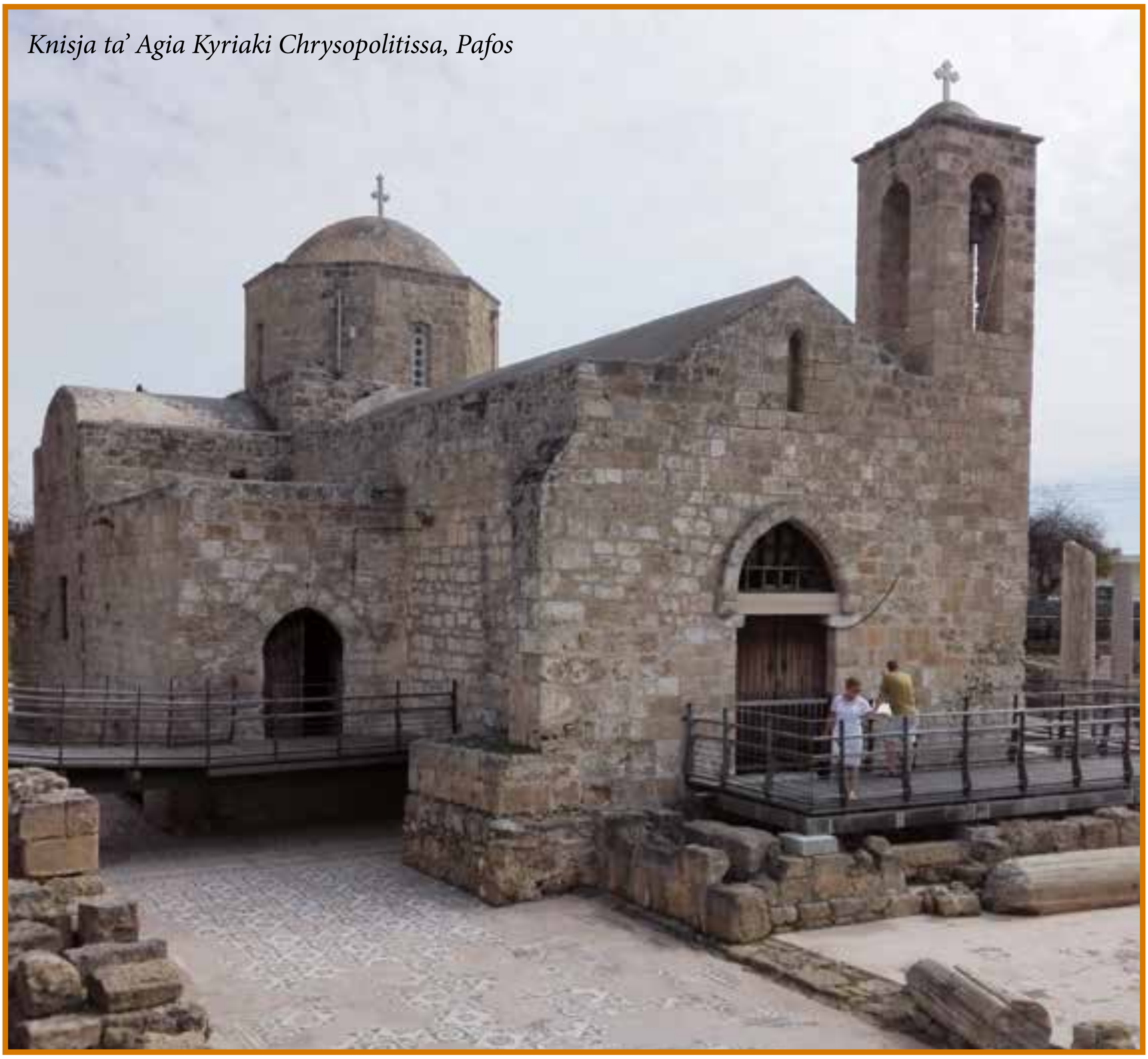

jgħidilna li kien saħħar. F'kelma oħra, niltaqgħu mal-element djaboliku tal-okkult li l-Kristjaneżimu ħabbat wiċċu miegħu sa mill-bidunett. Dan is-saħħar kien Lhudi u ismu kien Barjesu, li letteralment ifisser "Bin Yeshoah" jew ukoll "Bin is-Salvatur". Dan l-isem kien Lhudi, imma bħal-Lhud l-oħrajn li kienu jgħixu fid-djaspora, Barjesu kellu isem Grieg, li kien Elimas, u li Luqa jgħidilna li kien jindika l-fatt li kien saħħar. Ma nafux eżattament minn fejn ġej dan l-isem Elimas. Ħafna kummentaturi moderni jgħidu li Elimas hi kelma Għarbija, li tfisser Għaref. Imma hu ovvju li l-Għarbi ma kienx ilsien li kien jintuża komunement f'Ċipru. Hemm xi studjużi li jsostnu li anke l-isem Elimas għandu għerq Lhudi. Forsi hu forma ellenizzata, jiġifieri Griega, tal-kelma Elimah, jew inkella hu traslitterazzjoni ta' isem Lhudi, tant li l-ewwel sillaba hi magħmula minn El, il-kelma Lhudija li hi abbrevjazzjoni ta' Elohim.

Hu x'inhu għalina jinteressana l-fatt li Elimas kien beda jikkuntradixxi dak kollu li kienu jgħallmu Barnaba u Sawl, l-aktar quddiem il-Prokonslu. L-element negattiv u djaboliku ta' dan is-saħħar jidher ċar fil-fatt li hu jopponi t-tixrid tal-Vanġelu, li juża l-gideb u l-qerq biex jikkuntradixxi l-verità. Is-sinjal kien ċar. Hawnhekk jidħol fix-xena Sawl.

Luqa jurina, għall-ewwel darba fl-Atti, li Sawl jieħu inizjattiva b'awtorità, hekk li Barnaba jibda jersaq fit-tieni post. Fuq kollox jispjega li l-isem semitiku Sawl beda jinbidel f'dak Ruman Pawlu, biex hekk tibda toħroġ il-fiżjonomija tipika tal-Appostlu tal-ġnus. Pawlu jiġi ppreżentat bħala dak li hu mimli bil-qawwa tal-Ispirtu s-Santu, u b'din l-istess qawwa hu jċanfar lil Elimas, jew aħjar, lill-ispirtu ħażin li kien qiegħed jinqeda b'Elimas, u jazzarda jheddu b'kastig minn Alla talli pprova jwaqqaf il-ħidma tal-Appostli.

Is-sinjal li jagħti Alla permezz ta' Pawlu kien li Elimas tilef id-dawl, imma mhux għal dejjem. Pawlu, fil-fatt, jinsisti: "id il-Mulej se tilħqek: int tagħma, u għal xi żmien ma tarax id-dawl tax-xemx." Kien dan is-sinjal, interpretat ċertament bħala kastig divin, imma wkoll bħala azzjoni providenzjali ta' Alla, li wassal lill-Prokonslu Serġju Pawlu biex jilqa' l-fidi Kristjana mxandra mill-Appostli.

Dawk li jżuru Pafos antika jaraw qrib il-knisja ta' Agia Kyriaki Chrysopolitissa kolonna żgħira ta' rħam abjad, li tissejjaħ appuntu "kolonna ta' San Pawl." Hemm tradizzjoni li tgħid li kien ma' dan il-plier li Pawlu ġie marbut u mogħti l-erbgħin daqqa nieqes waħda tas-swat mil-Lhud. Dan il-fatt, li naturalment ma jsibx konferma f'dak li naqraw fl-Atti, hu sinjal ta' oppożizzjoni Lhudija għall-predikazzjoni tal-Vanġelu f'Ċipru. Pawlu kellu jkompli jsofri dan it-tip ta' persekuzzjoni kull fejn hu kompla bix-xandir tal-bxara t-tajba, sa mill-ewwel vjaġġ missjunarju tiegħu f'Antjokja ta' Pisidja, Ikonju, Listra u Derbe. Skont arkeoloġi din il-kolonna tinsab f'żona li fiha x'aktarx kien hemm jew xi tempju Ruman jew inkella xi *forum* jew il-pjazza tas-suq tal-belt Rumana.

Il-knisja Kattolika ta' Agia Kyriaka Chrysopolitissa hi mibnija fuq il-fdalijiet ta' bażilika antika Biżantina tas-seklu 5, u kienet l-ewwel katidral ta' Pafos. Għalkemm ġiet meqruda mill-Għarab u forsi anke mit-terremot tas-sena 685, din il-knisja reġgħet inbniet kif inhi llum qrib is-sena 1500. Hi knisja ħelwa b'kampnar żgħir u koppla u fiha jitolbu mhux biss il-Kattoliċi imma anke l-Anglikani ta' Pafos. Il-knisja kien żarha l-Papa Benedittu XVI meta kien mar Ċipru u fiha għamel ċelebrazzjoni ekumenika nhar il-Ġimgħa 4 ta' Ġunju 2010.

Il-missjoni ta' Pawlu u Barnaba f'Ċipru ntemmet hawnhekk f'Pafos, minn fejn telqu bil-baħar lejn l-Asja

Kolonna ta' San Pawl f'Pafos

Minuri. Imma ma kellhiex tintemm f'dik l-okkażjoni. Nafu li, meta Pawlu stieden lil Barnaba biex imur miegħu għat-tieni vjaġġ missjunarju, dan ried jieħu miegħu lil Ġwanni Marku. Pawlu ma riedx, għax ma kienx aċċetta l-fatt li Marku kien abbandunahom waqt l-ewwel vjaġġ. Dan id-disgwid wassal biex Barnaba rritorna Ċipru darba għal dejjem u hemm temm il-ministeru apostoliku tiegħu. Dan il-fatt nafuh mill-istess Atti tal-Appostli 15,36-39: "Ftit taż-żmien wara, Pawlu qal lil Barnaba: 'Ħa nerġgħu mmorru nżuru l-aħwa fil-bliet kollha li fihom xandarna l-kelma tal-Mulej, u naraw kif huma sejrin.' Barnaba ried li magħhom jieħdu wkoll lil Ġwanni, jgħidulu Marku. Imma Pawlu deherlu li ma kellhomx jieħdu magħhom wieħed li, meta kienu fil-Pamfilja, telaqhom u ma marx magħhom għax-xogħol. Kellhom xi jgħidu sewwa, hekk li nfirdu minn xulxin. Barnaba ħa miegħu lil Marku u telaq bil-baħar lejn Ċipru."

B'hekk il-gżira ta' Ċipru baqgħet marbuta mal-figura ta' dawn iż-żewġ Appostli kbar. Ċertament Pawlu kien strumentali biex il-fidi Kristjana tixtered f'Ċipru waqt l-ewwel vjaġġ missjunarju tiegħu, imma bir-raġun l-unur jieħdu Barnaba, għax kien hu li kompla sal-aħħar il-ħidma ta' evanġelizzazzjoni mibdija minn Pawlu, u ssiġilla x-xhieda tiegħu bil-martirju li sofra fil-gżira ta' twelidu.

Il-figura ta' Barnaba bħala Appostlu jixirqilha li tkun aktar magħrufa. Kien Barnaba li minn Ċipru għadda Ġerusalemm, u mir-reliġjon Lhudija qaleb għal dik Kristjana. Kien hu li ta xhieda ta' karità quddiem l-Appostli u li jiġi deskritt bħala raġel mimli bl-Ispirtu s-Santu u l-fidi. Kien Barnaba li ħoloq il-pont bejn il-Lhud-Kristjani u l-Ġentili-Kristjani fil-metropoli ta' Antjokja. Fuq kollox kien Barnaba li introduċa lil Sawl minn Tarsu fil-Knisja ta' Antjokja, li fiha għall-ewwel darba d-dixxipli bdew jissejħu Kristjani. U kien Barnaba li ħa lil Sawl f'Ċipru biex minn Sawl li kkonverta fit-triq ta' Damasku jagħmlu Pawlu x-xandar kuraġġuż tal-Vanġelu fost il-pagani. Tassew li ċ-Ċiprijota Barnaba jistħoqqlu t-titlu ta' patrun ta' din il-gżira li għandha għeruq profondi Kristjani sa minn żminijiet l-Appostli.